

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 677

van **ALLESSIA CLAES**

datum: 12 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Duaal leren - Deelnemende ondernemingen

Het proefproject Duaal Leren startte in het schooljaar 2016-2017 en liep gedurende drie schooljaren. Sinds september 2019 werd het systeem van duaal leren vervolgens organiek uitgerold binnen het Nederlandstalig onderwijs. In het systeem van duaal leren worden de lestijden deels verdeeld over de schoolbanken (focus op theorie en algemene vakken) en deels over de werkvloer (focus op praktijk). Bij dergelijke vormen van werkplekleren is het effectief ervaring opdoen op de werkvloer dan ook van cruciaal belang.

1. Hoeveel ondernemingen zijn actief binnen het duaal leren sinds het schooljaar 2019-2020. Graag cijfers per schooljaar (2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023) per provincie en per sector.
2. Hoe evalueert de minister de evolutie in die cijfers?
3. Welke sectoren zijn het best en het slechts vertegenwoordigd bij de deelnemende sectoren? Graag een top 10. Welke oorzaken ziet de minister hiervoor?
4. Wat zijn de voornaamste drempels voor ondernemingen om deel te nemen aan het systeem van duaal leren?
5. Op welke manier zal de minister die drempels wegwerken?
6. Welke invloed heeft de coronacrisis gehad op de cijfers?
7. Zal de minister nog bijkomende initiatieven nemen om het duaal leren te promoten bij bedrijven?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 677 van 12 juni 2023
van **ALLESSIA CLAES**

1. In het kader van duaal leren zijn er enerzijds heel wat ondernemingen die een erkenning als leerwerkplek indienen, en op deze manier te kennen geven dat ze bereid zijn om een leerling in het kader van duaal leren een opleiding aan te bieden op de werkplek, naast de opleiding op de school of in het opleidingscentrum. Een erkenning wordt steeds toegekend per vestiging van de onderneming, en per opleiding. Anderzijds kunnen we cijfers meegeven van het aantal ondernemingen dat een lopende overeenkomst had in de opgegeven schooljaren en dus effectief een leerling op de werkvloer heeft opgeleid. In onderstaand overzicht zijn zowel erkenningen als overeenkomsten terug te vinden in functie van duaal leren in het secundair en het volwassenenonderwijs (mogelijk vanaf 1/09/2022).

a) Ondernemingen met een erkenning per provincie

Aantal unieke ondernemingen met een erkenning voor een duale opleiding per provincie van de vestiging **	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023*
Brussels H. Gewest	63	82	201	226
Provincie Antwerpen	976	1272	2622	2841
Provincie Limburg	511	689	1336	1507
Provincie Oost-Vlaanderen	864	1139	2224	2401
Provincie Vlaams-Brabant	611	818	1357	1455
Provincie West-Vlaanderen	705	939	1875	2108
Totaal Vlaamse gemeenschap	3646	4828	9348	10225

*Onvolledige cijfers, wegens schooljaar nog niet afgelopen.

** Ondernemingen met een vestigingen in verschillende provincies, worden in deze tabel mogelijks dubbel meegenomen.

b) Ondernemingen met een erkenning per sector

De erkenning gebeurt steeds binnen de bevoegdheid van een specifiek sectoraal partnerschap. Indien er geen partnerschap opgericht werd gelinkt aan bepaalde opleidingen, valt dit onder bevoegdheid van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

Deze bevoegdheidsverdeling vind je terug op [Vlaams Partnerschap Duaal Leren en sectorale partnerschappen | Vlaanderen.be](https://vlaams-partnerschap-duaal-leren.be)

Aantal unieke ondernemingen met een erkenning voor een duale opleiding per sector**				
Autosector en aanverwante sectoren	314	441	670	726
Binnenvaart	30	31	31	30
Bouw	580	846	1982	2227
Chemie, kunststoffen en life sciences	41	51	74	76

Elektriciens: installatie en distributie	339	439	615	649
Grafische sector en Papier- en kartonbewerkende sector	8	16	31	32
Groene sectoren	355	498	897	960
Haartooi - fitness - schoonheidszorgen	611	692	647	684
Handel - Detailhandel	9	13	74	77
Handel - Voedingshandel	57	78	166	175
Handel - Zelfstandige kleinhandel	75	130	849	896
Horeca	173	265	1103	1228
Houtsectoren	124	160	244	283
Kleding en Confectie	9	11	27	27
Lokale besturen	142	169	214	228
Social profit	296	369	586	622
Technologische industrie	195	245	375	424
Textiel	4	5	7	9
Textielverzorging	1	1	4	4
Transport, logistiek en grondafhandeling op luchthavens	23	24	47	53
Vlaams Partnerschap	119	190	559	683
Voedingsindustrie	160	188	279	275

*Onvolledige cijfers, wegens schooljaar nog niet afgelopen.

** Ondernemingen die uitzonderlijk meerdere PC-nummers hebben, kunnen in deze tabel meermaals worden meegenomen.

c) Ondernemingen met een overeenkomst per provincie

Aantal unieke ondernemingen met een gelopen overeenkomst duaal leren per provincie van de vestiging**	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023*
Brussels H. Gewest	25	27	37	50
Provincie Antwerpen	368	418	562	860
Provincie Limburg	162	195	231	450
Provincie Oost-Vlaanderen	291	338	422	594
Provincie Vlaams-Brabant	243	267	364	495
Provincie West-Vlaanderen	273	267	318	465
Totaal Vlaamse gemeenschap	1329	1474	1879	2824

*Onvolledige cijfers, wegens schooljaar nog niet afgelopen.

** Ondernemingen met een vestigingen in verschillende provincies, worden in deze tabel mogelijks dubbel meegenomen.

d) Ondernemingen met een overeenkomst per sector

Aantal unieke ondernemingen met een gelopen overeenkomst duaal leren per sector**	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023*
Autosector en aanverwante sectoren	139	151	173	245
Binnenvaart	17	13	12	8

Bouw	158	201	274	461
Chemie, kunststoffen en life sciences	25	24	31	32
Elektriciens: installatie en distributie	121	164	159	235
Grafische sector en Papier- en kartonbewerkende sector	3	5	12	14
Groene sectoren	113	135	198	330
Haartooi - fitness - schoonheidszorgen	235	216	262	228
Handel - Detailhandel	5	5	8	27
Handel - Voedingshandel	18	19	27	42
Handel - Zelfstandige kleinhandel	19	38	51	177
Horeca	83	59	149	292
Houtsectoren	34	28	38	57
Kleding en Confectie	1	3	3	2
Lokale besturen	70	71	96	103
Social profit	123	158	178	228
Technologische industrie	67	62	70	104
Textiel	3	2	3	6
Transport, logistiek en grondafhandeling op luchthavens	9	9	11	25
Vlaams Partnerschap	30	47	67	150
Voedingsindustrie	60	70	64	74

*Onvolledige cijfers, wegens schooljaar nog niet afgelopen.

** Ondernemingen die uitzonderlijk meerdere PC-nummers hebben, kunnen in deze tabel meermaals worden meegenomen.

2. Net als in de leerlingenaantallen, zien we ook in de unieke ondernemingen met een erkenning én in de overeenkomsten per schooljaar een groeicurve. Dit is een goede zaak, maar onderliggend spelen een aantal processen die ik ook graag even vermeld. Deze processen zorgen er voor dat een eenduidige interpretatie van deze cijfers niet dadelijk mogelijk is.

De inkanteling van Leren en Werken in Duaal Leren, maakt dat er stelselmatig opleidingen vanuit het stelsel Leren en Werken vervangen worden door duale opleidingen. Meer uitleg: [Van leren en werken naar duaal leren \(vlaanderen.be\)](http://vlaanderen.be). Dit impliceert een instroom van leerlingen, maar om ervoor te zorgen ondernemingen erkend voor opleidingen Leren & Werken vlot inzetbaar zijn voor de overeenkomstige duale opleidingen, zorgde mijn administratie via het dupliceren van erkenningen voor een vlotte overgang bij ondernemingen. Meer uitleg hierrond vind je in het Jaarrapport Duaal Leren 21-22 (p.17) [Jaarrapport Vlaams Partnerschap Duaal Leren 2021-2022 \(vlaanderen.be\)](http://vlaanderen.be). Dit heeft als mogelijk effect dat ondernemingen die nog niet erkend waren voor een opleiding duaal leren met wel voor Leren en Werken, zorgen voor een stijging bij de erkende ondernemingen voor duaal leren.

Verder zijn de cijfers onderhevig aan de duurtijd van de erkenning. Deze is 5 jaar geldig vanaf eerste goedkeuring. Aangezien deze erkenningen mogelijk gemaakt werden vanaf 2016, is het in vanaf het schooljaar 21-22 dat sectorale partnerschappen ondernemingen warm maken om hun erkenning te gaan 'hernieuwen'. Voor ondernemingen erkend voor opleidingen van het uitdovende stelsel Leren & Werken is dit uiteraard niet meer opportuun.

In deze cijfers worden overeenkomsten in beeld gebracht die minstens 1 dag liepen tijdens het schooljaar waarvan sprake. Deze cijfers geven bijgevolg geen beeld over de duurtijd van deze overeenkomsten, noch over het aantal overeenkomsten die per unieke aanbieder gesloten zijn.

Wat uit deze cijfers eveneens spreekt, is een discrepantie tussen het aantal unieke ondernemingen met een erkenning, en de unieke ondernemingen die effectief aangesproken worden door een school, opleidingscentrum, leerling of cursist, om in te stappen in een duale opleidingen. De verwachtingen lagen bij de opstart van duaal leren mogelijk ook wat hoog bij ondernemingen, voor een nieuwe opleidingsvorm die bij scholen en lerenden soms toch nog wat koudwatervrees genereert.

Het blijft ook des te belangrijk om scholen/opleidingscentra te informeren over de samenwerkingsopportuniteiten die er liggen binnen de eigen regio, opdat men het eigen duale aanbod hierop afstemt.

3. Op basis van de cijfers, Vlaanderen breed, kunnen we onderstaande aangeven. Het blijft echter een feit dat een goede match tussen opleidingsaanbod en aanbod aan ondernemingen (leerwerkplekken) ook best regionaal wordt bekeken. Een sterke regionale afstemming is de basis voor geëngageerde ondernemingen.
 - a) De sectoren waarbinnen de meeste unieke ondernemingen zijn waarmee minstens één overeenkomst wordt gesloten in het kader van duaal leren zijn de bouwsector, horeca, Handel (zelfstandige kleinhandel), Groene sectoren, Autosector, Haarzorg en schoonheidszorg, Social Profit, Elektriciens, Technologische industrie.
 - b) De sectoren waarbinnen de minste overeenkomsten gesloten worden zijn de sector textiel, textielverzorging, binnenvaart, kleding en confectie, grafische sector en papier- en kartonbewerkende sector, Transport, logistiek, grondafhandeling op luchthavens, Handel (detailhandel), Handel - Voedingshandel, Chemie en Houtsectoren.
 - c) Oorzaken van deze cijfers ligt in verschillende factoren, die dan ook regionaal en tussen en binnen sectoren kunnen verschillen. Zo kan een laag aantal aan unieke ondernemingen met een overeenkomst samenhangen met een lage instroom van leerlingen of cursisten, of een klein aanbod aan duale opleidingen in deze sector. Een lagere instroom van leerlingen is niet enkel een uitdaging voor duale opleidingen, maar eveneens voor heel wat niet-duale STEM-opleidingen. Verder zijn er minder overeenkomsten voor opleidingen in de dubbele finaliteit: deze duale opleidingen worden vandaag minder ingericht door scholen of opleidingscentra. Voor een aantal sectoren, zoals de chemie, wordt binnen één grotere onderneming, wel meerdere overeenkomsten gesloten. Deze realiteit wordt binnen deze cijfers minder meegenomen. Wanneer het gaat om een sector met vele kleine KMO's, zal dit dan makkelijker resulteren in vele unieke ondernemingen. Een aantal beroepen kennen een lange historiek van 'leerjongeren' en zouden bijgevolg makkelijker aansluiting moeten kunnen vinden bij duaal leren. Scholen met een aanbod in Leren en Werken in een bepaalde sector, kunnen tijdelijk voor kiezen om pas over te schakelen naar de duale 'variant' wanneer het niet anders kan. Dit maakt dat bepaalde populaire opleidingen binnen DBSO (bijvoorbeeld winkelbediende, verkoper, aanvuller en kassier) vandaag vaak nog binnen Leren & Werken worden aangeboden, en pas vanaf volgend schooljaar verplicht 'inkantelen'. Verder zijn er een aantal sectorale partnerschappen die later instapten, zoals Handel, Binnenvaart en de Grafische sectoren en papier- en kartonbewerkende sector.
4. In het kader van de schriftelijke vraag 278 van 28 januari 2022, vind je reeds een gepast antwoord op deze vraag door mijn voorganger, minister Crevits. Hierin wordt

verwezen naar de metastudie Duaal leren, dat de bevindingen van 16 onderzoeken combineert.

5. Een heel aantal van de drempels voor duaal leren zoals aangegeven in de metastudie duaal leren, worden vandaag reeds aangepakt vanuit de werking van de verschillende partnerschappen duaal leren en de werking van mijn administratie.

Verder reken ik hierbij ook op het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, dat enerzijds drempels voor ondernemingen, opleidingsaanbieders en lerenden identificeert, en hier in het kader van haar actieplan ook mee aan de slag gaat. Meer uitleg over dit actieplan vind je in mijn antwoord tijdens de parlementaire commissie op 9 maart 2023. Ondertussen bezorgden Minister Weyts en ikzelf onze repliek op deze actiepunten, en kijken we uit naar verdere resultaten van het actieplan.

6. De invloed van de coronacrisis: De gevolgen van de coronacrisis op de Duaal Leren wordt duidelijk in beeld gebracht in het [Jaarrapport Duaal Leren van schooljaar 2019-2020](#) en het [Jaarrapport Duaal Leren van schooljaar 2020-2021](#).

De invloed van corona op duaal leren is niet geheel eenduidig. Het zorgt ervoor dat de vergelijking tussen schooljaren minder voor de hand ligt, alleszins. In het jaarrapport Duaal Leren van 2019-2020 vinden we terug dat in het schooljaar 2019-2020 de coronacrisis en lockdownperiode zorgde voor een laagtepunt van erkenningsaanvragen vanuit ondernemingen. In vergelijking met 2019-2020 werden in 2020-2021 duidelijk meer erkenningsaanvragen ingediend, een indicatie van herstel na de zware eerste lockdowns in voorjaar 2020. Verder heeft dit ook als gevolg dat er in het schooljaar 2019-2020 minder overeenkomsten werden opgestart. In de schooljaren hierna kunnen we een verdere groei vaststellen.

7. Het promoten van duaal leren is een bevoegdheid die decretaal bij de partnerschappen Duaal Leren is gelegd. Deze sectorale partners gaan hier, op maat van hun eigen ondernemingen, aan de slag om duaal leren aan de man te brengen, mentoren op te leiden en bruggen te bouwen naar opleidingsinstellingen in de regio. Ik ondersteun deze partnerschappen, onder andere vanuit mijn administratie in de werking, maar verder krijgen de betrokken sectorale actoren via de duale addenda bij de sectorconvenanten een totaal van 3 miljoen euro om duaal leren verder te versterken en op de kaart te zetten. In deze nieuwe generaties van de addenda worden sectoren gestimuleerd om in te zetten op kwaliteit en kwantiteit van werkplekken, maar evengoed op groei en innovatie voor duaal leren. Zo blijft het een 'samen-verhaal' van onderwijs én werk, van bij de omkadering van een leerling tot de governance en regie van de werkplekcomponent.

Verder wordt vanaf 1 september 2023 de eenduidige premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding uitgerold. Hiermee wordt de focus op duaal leren gelegd, worden ondernemingen én leerlingen gestimuleerd om hier mee werk van te maken én wordt kwalitatieve begeleiding op de werkplek gestimuleerd.

ACHTERGROND:

- [Jaarrapporten Duaal Leren](#) van 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022.
- schriftelijke vraag 278 van 28 januari 2022: [pfile \(vlaamsparlement.be\)](#)
- verslag van de parlementaire commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie van 9 maart 2023: [Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie donderdag 9 maart 2023, 9 uur | Vlaams Parlement](#)